

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: li.nationellplan@regeringskansliet.se

Länsstyrelsen i Västmanlands läns yttrande över inriktningsunderlag för infrastrukturplaneringen för perioden 2026–2037

Er beteckning: LI2023/03919

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen i Västmanlands län (härefter Länsstyrelsen), som även är vattenmyndighet för Norra Östersjöns vattendistrikt, har av Trafikverket beretts möjlighet att yttra sig över inriktningsunderlag för infrastrukturplaneringen för perioden 2026–2037.

Länsstyrelsens synpunkter

3.3 Klimatpåverkan

Länsstyrelsen anser att inriktningsunderlaget bör kompletteras med en beskrivning av hur de nationella och globala klimatmålen kan nå utifrån transportplaneringen. Hur åtgärderna i den klimatpolitiska handlingsplanen kan genomföras bör också framgå.

Vidare anser Länsstyrelsen att inriktningsunderlaget bör ta sin utgångspunkt i den klimatpolitiska handlingsplanen gällande synen på tillgänglighet. Trafikverket bör också använda samma definition av transporteffektivitet som regeringen och klimaträttsutredningen.

Länsstyrelsen anser att inriktningsunderlaget bör synkroniseras med elektrifieringsstrategin. De två processerna bör så långt som möjligt samordnas, naturligtvis med respekt för att tidplanerna för åtagandena skiljer sig åt.

Länsstyrelsen vill påtala att det idag går att beräkna utsläpp och miljöfarliga ämnen med tillförlitliga modeller. Exempelvis har

Västmanlands läns Luftvårdsförbund tagit fram en Luftemissionsdatabas, EDB. Motsvarande verktyg skulle kunna användas i infrastrukturplaneringen för att väga olika alternativ samt deras påverkan på klimat och luftkvalitet mot varandra.

3.6 Civil beredskap

Länsstyrelsen anser att inriktningsunderlaget bör kompletteras utifrån att Sverige nu är medlem i Nato. Medlemskapets påverkan på transportsektorn bör belysas. Länsstyrelsen ställer sig även frågande till om medlemskapet påverkar den förslagna ramfördelningen.

5.6 Klimatanpassning

Länsstyrelsen ställer sig bakom det som framförs om klimatanpassning i inriktningsunderlaget. Trafikverket bör dock komplettera med stigande vatten som en av riskerna som kan påverka infrastrukturen. Länsstyrelsen vill också påtala att extrem värme inte bara kan orsaka skador på räls och orsaka bränder utan också kan påverka IT-funktioner genom försämrad kylning av installationer.

I inriktningsunderlaget lyfter Trafikverket fram vikten av att utveckla möjligheterna för naturbaserade klimatanpassningsåtgärder. Länsstyrelsen vill påtala att den typen av åtgärder, exempelvis uppsamlingsdammar uppströms, både är tidskrävande att etablera och innebär ett omfattande förankrings- och tillståndsförfarande.

7.4 Förslag till inriktning i de olika ramnivåerna

Länsstyrelsen delar Trafikverkets bedömning att underhåll och upprätthållande av funktionalitet i befintlig infrastruktur behöver prioriteras.

8.3 Jämförelser av alternativa ramnivåer

Länsstyrelsen anser att begreppet climateffekter ges en alltför snäv tolkning i detta sammanhang. Climateffekter på grund av ändrat nederbördsmonster och ökad risk för ras och skred ges ingen uppmärksamhet trots den rapport¹ som har tagits fram av Statens geotekniska institut. Analysen visar att klimatförändringen kommer

---

¹ Framtida kostnader till följd av ras, skred och erosion, Fördjupning av climateffekter (SGI, 2022)

att ge sex gånger fler skred i framtiden, år 2100, om inga åtgärder vidtas.

Övrigt

Länsstyrelsen vill påminna om Trafikverkets åliggande enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten 2022–2027. Trafikverket har ett ansvar i att minska vägars och järnvägars påverkan på yt- och grundvatten så att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas. En viktig del av åtgärdsbehovet handlar om påverkan på ekologiska funktioner, bland annat vandringshinder för fisk och andra vattenlevande organismer som orsakas av vägnätet med ett stort antal vägtrummor som inte uppfyller bästa möjliga teknik. Det är en EU-rättslig förpliktelse för Sverige att genomföra de åtgärder som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten, enligt Vattendirektivet (2000/60/EC).

Vattenförvaltning genomförs i sexårs cykler. Den nuvarande vattenförvaltningscykeln avslutas i december 2027 och det innebär i princip den slutliga tidpunkten för när alla åtgärder ska ha genomförts som krävs för att uppnå god vattenstatus. Påverkan från infrastrukturanläggningar är på många platser starkt bidragande till att god vattenstatus inte uppnås och det behövs därför omfattande insatser för att åtgärda denna påverkan inom angiven tid. Enligt den nuvarande lagstiftningen för genomförande av vattendirektivet är det inte möjligt att skjuta fram tidpunkten för att genomföra åtgärder och uppnå god vattenstatus till efter 2027. För att leva upp till Sveriges EU-rättsliga åtaganden behöver åtgärdena därför genomföras omgående.

Det är sannolikt inte möjligt att åtgärda all påverkan på vattenmiljön från infrastrukturanläggningar före 2027 och det finns därför ett stort behov av en tydlig plan för de åtgärder som behöver genomföras för att Sverige ska kunna leva upp till målen i vattendirektivet. Det är vattenmyndigheterna som sätter målen för åtgärdsarbetet i form av miljö kvalitetsnormer för vatten. En förutsättning är att det finns ett tydligt underlag om vilka åtgärder som behöver vidtas, deras genomförbarhet, åtgärds kostnaderna samt uppgifter om hur åtgärden ska finansieras. Det bör framgå vilka åtgärder som kan förväntas vara genomförda till 2027 och hur stort åtgärdsbehov som kan antas kvarstå därefter. Länsstyrelsen ser det som särskilt viktigt med en sådan åtgärdsplan kopplat till vandringshinder i vägnätet, där det finns ett stort antal identifierade vattendrag med påverkan på ekosystemets funktion.

Till följd av detta anser Länsstyrelsen att inriktningsunderlaget, och så småningom den nationella planen för transportinfrastrukturen, behöver innehålla en tydlig och konkret planering för de åtgärder i väg- och järnvägsnätet som behövs för att uppnå god vattenstatus. Det behövs en tydlig tidplan för åtgärdsarbetet så att vattenmyndigheterna får ett underlag för att avgöra när miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna uppnås. Dessutom behövs en redogörelse för de förväntade åtgärds kostnaderna och ett konkret förslag till finansiering av åtgärderna som underlag för vattenmyndigheternas bedömning av om det kan antas vara möjligt att uppnå god vattenstatus och i så fall när.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-224 90 00 eller via e-post vastmanland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 347-2024 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Johan Sterte med planhandläggare Simon Eriksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Ulrica Gradin, avdelningschef Stefan Renlund, enhetschef Anna Onsten-Molander, arkeolog Anna-Lena Hallgren, klimathandläggare Magnus Johansson, naturvårdshandläggare Inga-Lill Nyberg, särskilt sakkunnig i jämställdhet Torbjörn Messing, vattenhandläggare Frida Hellblom och vattensamordnare David Liderfelt medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.